

Ett år efter folkhälsopropositionen – hur har det gått?

Maria Larsson

Äldre- och folkhälsoministern svarar på tre frågor

I juni 2008 antog riksdagen folkhälsopropositionen ”En förnyad folkhälsopolitik (nr 2007/08:110). En svensk regering markerade för första gången att suicidprevention är en viktig folkhälsofråga. När det nu gått ett år har Socialmedicinsk tidskrift ställt tre öppna frågor till Äldre- och folkhälsominister Maria Larsson. Här är svaren.

1. Vad har glatt dig mest under det gångna året när det gäller utvecklingen av suicidprevention?

Mycket! Vi har formulerat en politik för bättre psykisk hälsa och färre självmord, vi har tryckt på startknappen för ett arbete som kommer att växa i omfång och kvalitet.

Ekonomiskt sett har området psykisk hälsa tillförts stora ekonomiska resurser, psykiatrisatsningen har ökat från 500 miljoner kronor 2008, till 900 miljoner kronor per år från och med i år och fram till 2011. Mer pengar och en rustad psykiatri kan inte ordna allt, men det är mycket viktigt att psykia-

trin finns tillgänglig, i synnerhet för unga.

Glädjande är också att vi påbörjat arbetet med ett bättre kunskapsunderlag för färre självmord, bl a genom att utreda alla självmord som inträffat i eller i anslutning till vård. Utbildningsinsatser till olika personalgrupper är en viktig del av det preventionsarbetet. Det handlar om personal i skolan, i hälso- och sjukvården och äldreomsorgen, hos polis och kriminalvård, men också kunskap riktad till befolkningen i stort. Vi måste våga tala om psykisk ohälsa eftersom vi alla möter den i våra medmänniskor.

NASP, Nationell prevention av suicid och psykisk ohälsa vid Karolinska Institutet, har fått i uppdrag att i år redovisa en kartläggning av det självmordsförebyggande arbetet i landet. Det blir en bra utgångspunkt för vidare planering.

2. Inom vilket eller vilka områden skulle du vilja att vi satsade hårdare?

Jag är en otålig natur. Den kunskap vi har, vill jag ha snabbare omsatt till vardagsarbete.

Socialstyrelsen återför kunskaperna som vinnas vid genomgången av självmord som haft kontakt med vården. Vi ska komma längre med den kunskapsförmedlingen genom att utreda även självmord utanför vården. Vi planerar för att starta en utredning efter sommaren för att se på möjligheterna till en "händelseanalys" vid självmord där kontakt med vården saknas.

Ett viktigt bidrag kommer genom det attityduppdrag vi givit Handisam, att i samarbete med Nationell samverkan för psykisk hälsa, NSPH, driva ett riksomfattande program för att öka kunskapen om och förändra attityder till personer med psykisk sjukdom och psykisk funktionsnedsättning. Att förändra attityder och värderingar om personer med psykisk funktionsnedsättning leder till minskat lidande. Handisam får sammanlagt 24 miljoner kr för uppdraget, till och med 2011.

Jag vill även att vi än mer aktivt arbetar med kunskapsförmedling till yrkesgrupper och även till allmänheten, gärna med inspiration från Norge som har lång erfarenhet av detta. Jag är också mycket angelägen om att vi år efter år fortsätter med ett aktivt alko-

hol- och drogpreventivt arbete. Sambandet mellan droger och självmord är starkt.

Vi har startat en rad viktiga förebyggande insatser för bättre barn och ungas psykisk hälsa. 50 miljoner kr används för att vetenskapligt följa ett utvecklat förebyggande arbete i sex kommuner.

70 miljoner kr finns för att utveckla föräldrastödet i några kommuner. Dessa kan bli modellkommuner till hjälp för andra. Inom ramen för psykiatrisatsningen startar 14 modellområden för ett utvecklat arbete inom barn- och ungdomspsykiatri. Alla dessa projekt ska sedan leda till en vidare spridning av ett kunskapsbaserat förebyggande arbete.

Frivilligorganisationerna gör ett förnämligt arbete, därför ska de få ett större stöd via psykiatrisatsningen.

3. Vad tror du om suicidpreventionens framtid?

Jag är mycket optimistisk. Vi har satt igång ett strukturerat arbete som tar sikte på att förmedla, att hjälp finns att få om man har självmordstankar. Att dessa tankar inte är ovanliga och att de går att prata om. Och så många insatser är igångsatta att det finns goda förutsättningar för ett framgångsrikt arbete.